

O B R N I M O

(Ugodni razgovori na prelazu iz stare u novu godinu)

(Soba. U sredini sto sa stolicama. Desno i lijevo vrata)

LICA: Franina, Jurina, Luce, Mare, suseda Francika, kći joj Verica (18 god)
Meštromo vrlo star morski vuk. Na kraju Stara pa Nova Godina.

LUCE : (nešto redi uokolo): Dobro, pak ča j to rekal?

FRANINA: (zapaljuje lulu): Niš je rekal, kako i je. A ti znaj: da ni mane, on bi danaska trubilo va isti rog, kako i oni, ki neč čekaju, a ni sami ne znaju ča.

LUCE : Ki? Ča on? Jurina?

FRANINA: Da ki? Da si ga čula malo prej dole pul mora, kako j zdiheval i tugoval: da kade su ona lepa vremena kada su cigari bili po šolad i pol, a litra vina po krajcar, meso po patakun kilo a sol za niš. Bil bi se još cvenjil, ma ja san se na njega grdo zidrl i dobro san ga osapunat i odbrusil san mu, neka zame preslicu i neka se gre cvenjit staren baban, a ne mane. I ča ja znan, ča san mu još zdelil.

LUCE : Vajme oca i sina- I za takove fandonije bite sada oteli jedan na drugoga nos nosit? I svadjat se? I to večeras- na zadnji dan leta? Pak da bi zač, nego za tu vražju pulitiku, ke mi je već puna glava. Ala! Do ki minut te bit ovde Mare i Jurina. I da ste se valje pomirili. Si me razumel? Valje-de trinko! Si me čul?

FRANINA: Ja se nisan svadil, pak se ne ću ni mirit.

LUCE : Ča? Ča? Ča? Reci to još jedanput!

MEŠTROMO: (ulazi s desna) Oho! Ča j ta barufa!

LUCE : Niš-niš....Nego ča bi te vi, Meštromo, rekli, da najedanput čujete: FRanina i Jurina su se posvadili?

FRANINA: Ja se nisan posvadil.

MEŠTROMO: Rekal bin, da je to jedna stvar nemoguća, ale pak, ako bi to va istinu tako bilo, rekal bin: To je jedan europejski škandal! (pruža joj omot) Ovde van je jedan skrpočić, dva lignjića, dve sipice i još malo menudaji-jutra za brodet, ako ne budete imeli ča bojega.

LUCE : Ma ljudi Božji, je l to bilo za potrebu, Meštromo?

MEŠTROMO: Dogovorili smo se da ćemo večeras svaki neč sobun prnest. Ja drugo niman- neka van je to. Friška je-malo prej z mora.

LUCE : (pomiriše ribu) Vidin, vidin! Na-Franino, nesi to va kuhinju i prnesi vino na stol. Tako, avi Meštromo, sedite!

Ulazi Mare sa Jurinom)

MARE : Na tu su ti, Luce, tri četiri uljenaki, kako smo se dogovorili. Ne boj se ne, nisan s njimi storila rodu nikakov glas. A ča ću, kada nisan imela ča va njih stavit.

LUCE : Dosta je dobra volja!

MARE : Ani, Luce, ne!

LUCE : Ala, ljudi, sedite! Ti, Franino (koji se međutim vratio) tu kraj Meštroma, ti Jurino- a ča gjedaš tako škuro, kako da mi ga prostiš-prasac na sekiru- sedi tu! A ti, Mare, kraj mane. Tako! (ulazi Francika s Vericom). - O suseda Francika. Baš da ću pitat, ~~kađe ste ti i tvoja frajla.~~

VERICA : Bile bimo već otkada prišle, ma vi znate kakova j mama: uokle se ona nacifra i nalicka.....

FRANCIKA: Ste ju malo čuli? A dve pune uri ni ona od zrcala, ni zrcalo od nje. Prnesla san vam malo panceti.....

SVI : (zadivljeno) Panceta!

FRANCIKA: Dobila san ju va Kranjceh. I mrtav bi ju jil. Ja ne znan-ma oni ljudi gore imaju svake gracije Božje. Oni ombuli! one pu-

12
Franina: rice! ono suho meso-majčice mila, Bog te pomiluj: tri dni san bila gore, ma san se nagnjocala i za babu i za deda. Nego ča čete, kada ti vražji trбуhi-ča se više va njih hita, to bi se više jilo. (nudi sve redom).

MEŠTROMO: Pravo govorite, suseda Francika. Ti moderni trбуhi prave su prezdamne jami.

MARE : Bože moj! Kada će prit ono vreme, da budu ljudi mogli jist ča ih bude volja i koliko ih bude volja!

MEŠTROMO: A kada to vreme pride, ljudi te se sopet cvenjit. Toliki te se natofat, da te ih bit puni špitali. Jednen te rezat čiri va štumihe, drugenn va creveh. To će bit muzika-to! I svi te se s tugom na srce spamećevat oveh vremen, kada su štumihi bili, istina, puni paučini, ma kako jaje zdravi.

LUCE : Ala, Franino, toči! Ma ljudi Božji! Ma ča će mo mi do sudnjega dneva govorit samo za to vražje žerilo? Ča ne bimo mogli obrnut na ča drugo?

MARE : A- obrnimo!

FRANCIKA: Pak dajmo: obrnimo!

VERICA : Ču i ja reć: Obrnimo!

(pauza. Svi su u neprilici jer ne znaju što bi govorili)

MEŠTROMO: Hm!

MARE : (uzdiše) E ja!.....

LUCE : E ja-ja.....

FRANCIKA: (zijeвне glasno. za njom Luce pa Mare).

VERICA : (zijeвnuvši) Koliko je još do pol noći?

MEŠTROMO: (vadi uru) Još ni jedanađst.

FRANCIKA: Čemo se načekat.....

LUCE : (srdito) pokazujući na Franinu i Jurinu): Ma ča delaju ovde ovi dva pandola! Sto let su nan razbijali timpáni z onemi njihovemi čakulami, a sada muče kako dva kanjina. Pogledajte kako su obesili nosi!

MARE : I vi mislite z takovemi nosi poč va novo leto?

LUCE : (Jurine) Reci ti sada malo mane: ščen te je ov moj mužićina uvredil?

FRANINA: Ja nisan uvredil nijednega. Ja san samo rekal, da va oveh vremenah jedan pravi čovek ne bi smel gledat nazad nego napred, da ne razbije nos va zid.

JURINA : Ja, ma ti si mane još rekal, da san ja kako i žena onega nekega-lopova.....

FRANINA: Kakovega lopova! Ja san samo rekal, da si ti kako ona lotova žena-ona od svetega pisma, ka se j obrnula va sol, zač je gjedala nazad. Lotova a ne lopova!

MARE : Naš Jurina već puti zame rog za sveću. To je prava istina!

MEŠTROMO: Nazad gjedat- to je za stare nonice, a ne za čoveka, kemu je žigerica na meste. To tije, kako kada brod pride na otprto more i natrapa na fortunah pak bi otel nazad i pojat va porat i tu gnjilet i gnjilet mesto poč lepo napred lako Bog zapoveda i proti bure i oluje.

LUCE : Ala da bi vrag već jedanput zel tu pulitiku i ki ju je zmislil Ma ča ne bimo mogli ti naši razgovori na ča drugo obrnut?

MARE : A obrnimo.....

FRANCIKA: Obrnimo!

VERICA : Celó vreme obrnjate i vavek ste na istešen meste.

(Pauza : jedu)

LUCE : Ma j dobra ova panceta!

MARE : Lašći se kako da j od perli.

MEŠTROMO: Ne fali njoj leg beseda! (kratka pauza)

FRANCIKA: Ja ne razumen ča j ovo? Za večeru san imela tri pijetanci. Tri bumboki pijati. Sada san još porefala-i već san lačna. Ma ča j ta glad! Ja ne razumen ča j ta glad!

MEŠTROMO: Ma ča glad! Ma ki glad! Ma kakov glad! Ma ča vi znate ča j glad!

MARE : A znamo, znamo-da bi tako ne!

MEŠTROMO: Mo znate! Baš znate! Ki će znat ča j glad, neka pita nas, ki smo mlatili more pod jidron. Kada zatuli nevreme, fogun, ako ga ni more razneslo, pod vodun je i ni jedan mu ne more blizu. Projde kadagod dvajset dan, da va mornarovo telo ne gre ni kapić teplega. Bin ja otel vas malo videt, kako bi van onput bilo!

FRANCIKA: -Ja-ma vavek niste navigevali va fortunaleh.

MEŠTROMO: Bili smo i va bonace. Kadagod i puna dva meseca. I ni napred i ni nazad. I nigdere broda ni brodiča da ti ča da. A na brode se je sve pojilo. I suho i siravo. Pride kogo kapitanu: -Šior, va dispense ni trošice Božje, ča ćemo za obed? -A kapitan: Rogi! -Za vas, šior-rekal je kogo-a za nas? I još mi vi tu organate, kako ste vavek lačni, kakoš vam telo pada od glada.....

FRANCIKA: Mučite Meštromo, bilo je i lepeh vremen, kada su na brode bile dispensi pune- - - -

MEŠTROMO: A česa? Fažola i graha. I svako zrno jedan črv. A tako i kumpir i pašta i ono slano mesetino. I voda, ka se pije-i ona je bila puna črvi. Najtrji kruh na svete, bil je mornarski. To je bila-galeta. Kamik. Granit. Pak i skroze ta tvrdi granit črv je našal svoj putić nutra va galetu. I ne jedan, nego sto, dvesta njih. I ti črvi su van se nutre vavek vrteli kako motori. I kako su se nutre črvi vrteli, tako su se vane po kuverte vrtele galeti.

FRANCIKA: Bum!

MEŠTROMO: Ni bum ni bam, već van je to jušto tako bilo. Jedan dan prnesal je kogo pun košić galet na kuvertu i koliko ih je stresal na tla, toliko su jedne šle na jednu, a druge na drugu stran, pak sopet napred, pak nazad-kako da tancaju kvadrilju.

FRANCIKA: Oprite onu poneštru tamo, drugačije ću puknut!

LUCE : To je, meštromo, bomba, to, altroke ona-tolomistika va Amerike.

MEŠTROMO: Ne znate vi drugi ča j glad, aš ga niste nikada provali.

LUCE : Ter je tako, meštromo, nego-obrnimo na ča drugo.

MEŠTROMO: A obrnite! Ki vam brani.

FRANCIKA: Ala-obrnimo!

MARE : Obrnimo! -Ala, Franino, toči ljudem!

LUCE : Ču i ja reć-ča čekaš? (Franina toči).

MEŠTROMO: (diže čašu) Dobar zvršetak!

FRANCIKA: Amen! (piju).

VERICA : (nakon pauze): Koliko je još do pol noći:

MEŠTROMO: (pogleda na uru): Kvarat uri!

VERICA : Bože moj, kada će počet ta blaženi tanac! Komać čekan da se malo nahopam.

LUCE : E-mladost!

MARE : Leta!.....

FRANCIKA: (zijeve jako) Pauza. (Svi zijejavaju).

VERICA : (uzme stolicu, ponese ju do Meštroma i sjedne do njega:)
" Meštromo "!

MEŠTROMO: Oj!

VERICA : Kad ste bili mladi, ste rado tancevali?

MEŠTROMO: San-po sveh oceaneh ovega sveta. I da vidiš kakovi bolceri,

- MEŠTROMO: kakove polki i molferini!
- VERICA :: Ne mislin ja ni na more ni na brod. Vi ste bili va tolikeh veleh gradeh: va Marsilje, va Londre, va Novajorke..... Ste se tamo puno zabavljali?
- MEŠTROMO: Da ti pravo rečen: nisan.
- VERICA : A ste se kadagod tamo-kako bin rekla-zaljubili?
- MEŠTROMO: Borme nisan. Mane je moj pokojni nonić, ki je bil mornar, kako i ja, rekal prej nego san šal navigat: Sinko, čuvaj se ženskeh. Ženske imaju miće usta, ma ja san poznaval već od jednega principala, kemu su ona mića usta pogutnula ce-lu njigovu flotu za svemi jarboli i penuni. Zato san se ja vavek dugo držal od ženskeh.
- FRANCIKA: Kako laže!
- VERICA : I tako ste vi bili vavek na brode. I va porte?
- MEŠTROMO: Ne baš vavek. Kadagod bim šal i na kraj. Onako pod večer. Va Marsilje ti je jedna kuntrada-dva koraka od porta-ka se zove Canabiere. (Kanabier) Da vidiš ono čudo! Ki život! Ki samanj! A malo tamo napred-Cafe Turko! Da vidiš pak tu lepotu! Prideš nutra-a to svi zidi vokole-jedno neizrečeno veliko zrcalo. A ono svetlo, a on luštrofin! A sve pozlaće-no, a ča ni pozlaćeno, to je poslebrnjeno. Jedna dikota! Posedeš se za stol i valje ti se prežentaju dve ale tri da-mijeli.....
- VERICA : Ma ča baš mane?
- FRANCIKA: Obrnite!
- LUCE : Da ne bi sopet ča zabumbižalo.
- MEŠTROMO: Otel san reć-prikoštaju se stolu, sedu kraj tebe i zovu bo-cu finega vina i - i - i š tako se pasuje vreme.
- VERICA : A ki to plaća?
- MEŠTROMO: A ki ako ne brižan mornar. A moran reć-dosta su spašne bi-le. Ja san njen govoril: Bon žur, mamžel, bon žur! A one mane: bon žur, šer košon!
- VERICA : A ča će to reć: Bon žur, šer košon?
- MEŠTROMO: To će reć-će reć-dobro jutro, dragi Meštromo.....Nego Im-glezice su još veće fibije.
- FRANCIKA: Obrnite!
- MEŠTROMO: Joh ti ga nebogemu mornaru, ki njen pade v ruki. Da ti po-veden, ča se j mane dogodilo.
- LUCE : Obrnimo!
- MEŠTROMO: Jednu nedelju zapolne obukal san najlāpšu robu ku san imel i šal san na kraj, da se malo prošećen po grade. Po pute san se nameril na tri frajli od fine familije, i va ruka-vicah, i beseda na besedu-one mane hau du ju du?-a ja njen -orajt very wel- i va pet minuti smo bili, kako da se već sto let poznamo. Zapejale su me do jednega mesta, kađe su naručile finega vina i drugeh lakomij, keh sam moral,-to se razume-ja platit, i šli smo napred do zvan grada. Tu smo se poseli na travu. Sāda-ja ne znan: su mi stavile ča va vino, ale san morda malo previše popil, najedanput san zaspal kako cok. I kada san se zbudil, ja san ti se, mala moja, našal manje obučen nego vi druge, kada se v lete sunčate dole na more. Pravo reć-ja nisan bil niš obučen, ma baš niš. Sve su mi zele one fine frajli va rukavicah: i škornji i zlatnu uru i prsten-sve.
- VERICA : A kako ste onakov šal skroze grad?
- FRANCIKA: Obrnimo!
- MEŠTROMO: Za sreću su onđe pustile jedan ingleški foj, na ken je pi-salo "Times", i ja san od one hartii storil nekakov brhan-čić, nabaždal san ga z glogi i nabanderai nase i šal na brod.
- FRANCIKA: Tako! Tako! A brižna žena doma- - - - -
- MEŠTROMO: Ja san mojoj žene sto puti rekal:-Ja ti se, Paškvalina, pri-

meštrovi su segujen, da ti nisan nikada storil krivo, ni pod opatijskin ni pod voloskin zvonom.

FRANCIKA: Ja pak ne znan, ča ga ima s tin ni zvon opatijski ni on voloski.

LUCE : Obrnimo! (S desna ulazi Stara godina) : Ča j ovo?

FRANCIKA: Gjeda, kako da j spalingara pobegla!

MARE : Ka ste vi?

STARA GODINA: Vi me pitate: Ka san ja? Ja san tisuće devetsto četrdset i peti!.....

VERICA : Staro leto! Hvala Bogu! Brzo ćemo poč tancat!

JURINA : Ča-vi-ti si ona četrd set i peta, od sveh dosadašnjeh najhuja i najstrahoviteja?

STARA GODINA: Ja?

JURINA : A ki ako ne ti? Promisli, koliko si zla prnesla i ti na ovaj tužni svet! Promisli, koliko krvi si prolela, koliko kuć zapalila, palili te vrazi sred pakla! A čaj još najhuje-tri suši si nan prnesla, tri-jednu za drugun. Kumpir, fažol, šenicu, travu, uliki, sve si nan zgorela. I kako si nan ti zgorela naš kruh svakidanji, tako ćemo i mi tebe: cmrknut ćemo te va najstrašneji nemški kle-kli-kleoklimatorij, da se va njen cmariš, kako se va pakle cmare svi neprijateji naši. Ala, ča čekamo! Zdignimo ju i nesimo ju do prvega kle-klimatorija, pak ju tresnimo nutra.

FRANINA : Dosta! I ni besedi više!

LUCE : Komać su se zbudili, već su ih čakuli ćapale.

FRANINA : Ono čaj malo prej moj drug Jurina sasul na ovu našu drugaricu, bilo je odviše temperamentno.

JURINA : Bilo je istinito, a ne tempel-tempel-tempel-ajd s vragu.....

STARA GODINA: Tuži me, da san ja prnesla sušu. Prnesli su ju kanuni, aeroplani i bombi. Ti su stivali oblaki, a ne ja. A ča se tiče krvi i svega drugega zla, to je sve delo nemške i fašističke kulture a ne moje.

FRANINA : Tako je! I ja pitan mojga druga Jurinu, ako se još spamećuje, kako nan je bilo puli srca lane ovo doba? Se spamećuje one lanjske Božićnje Runštetove ofenzive, kada smo svi misleli da te nemčini sopet prit do Anversi i daje? I kada su Inglezi va svojen Radije narekovali, da od sveh ratneh Božići onaj lanjski je za njih najčrnji?

STARA GODINA: Ali ja san videla ča se pripravlja. Petokolonaši, reakcioneri, svi oni, ki su verovali, da će Nemčina dobit rat, pripravljali su se, da na dan pobeđe store va vašoj zemlje pokolj, kakovega još svet ni videl. Ustaši su već bili počeli klanjen, Nedićevi licumjerhi nevaljalci isto tako, a tako isto i oni četniki z kratkemi i dugemi vlasi, pak još i nekakova zaštita -sve se je to pripravljalo za ono najveće krvoproliće. A pomogli bi njini bili i talijanski fašisti i svi oni, ki pušu va njihov rog. Svi ti paklenski piani razbil je va oven mojen lete vaš Tito, on je prnesal slobodu celoj Jugoslavije, a daj samo malo zakasnil, večeras bi se ovuda šepirili drugi paroni i čulo bi se z jedne strani gut, gut, a s druge porchi šćavi!

FRANINA : Tako je! I pokle sveh oneh strahoviteh stvari, mi smo Istrani danas slobodni, a tu slobodu imamo najprej da zahvalimo našem maršalu Titu, i našen dragen partizanon i ovemu letu četdeset i petemu, to će reć ovoj našoj vrednoj drugarice, ki si ti, Jurino, malo prej grdo uvredil i otel hitit va krematorij. Ajde sada se lepo zdigni i prosi ju za oprošćenje.

STARA GODINA: Krematorij ne more mane niš naškodit. Ja san vnuka mojga nonića, ki se zove Vreme, ja san vječna, kako i ta moj nonić. Ja san bila ovde pred milijun let i nakon milijun let ću sopet prit. Ne treba da Jurina mane prosi za oprošćenje. Jedina moja želja va oven momente bila bi, da se vi dva pomirite: ti Franina i ti Jurina. (Franina i Jurina ustaju i dugo se cmokaju). Tako! A sada još jednu besedicu, pak gren. Kako san već rekla, ja san bila ovde prej milijun let. I moram van reć, da su ljudi već va ono vreme bili isto tako zločesti i trubasti kako ste i vi drugi danas.

Ja ću se, kako sam van već spomenula, do milijun let sopet
vrnut semo. Kakovi ćete onput bit? Ja mislin: ni bili bolji
ni pametneji nego danas. Ja gren. Zdravo! (ode).

MEŠTROMO: Ma nas je fino zaštanjala!

SVI : Bormr je!

(Ulazi Nova Godina)

SVI : (u velikom udivljenju): A-a-a-a-a.....

NOVA GODINA: Čast mi je pretstaviti vam se: Ja sam Nova Godina! Tisuće
devet stotina četrdeset i šesta! Ja znam: vi ste me jedva do-
čekali. I na licima vam čitam, kako upravo izgarate od želje,
da vam je čuti: Što vam sve nosim. Čujte dakle! Ništa vam ne
nosim! Dolazim sasvim praznoruka. I pravo je tako! Vi ste pri-
je kratkog vremena primili dar, koji se ne može mjeriti ni
uporediti ni s kojim drugim: Dobili ste **FEDERATIVNU NARODNU
REPUBLIKU JUGOSLAVIJU** i oslobođenje vaše **ISTRE** mile. Za taj
dragocjeni dar dali su krv i živote svoje najbolji sinovi
cijeloga vašega naroda. Pored toga-najumniji muževi vašega
naroda spremili su vam poredak kakva ne uživa nijedna zemlja
na svetu. Sve je to danas vaše. Ali to još nije sve izgrađe-
no ni do kraja dotjerano. A da se to do kraja dotjera i usa-
vrši, treba još mnogo rada, požrtvovnog, složnog, udarničkog
rada. Taj rad čeka vas u ovoj mojoj godini! Rad bez onog do-
sadnog brundanja, bez suvišnog, čangrižljivog kritikovanja,
rad uz radosnu, zvonku pjesmu i uz gromke triumfalne pozaune.
S tim i takvim radom bit će ispunjena ova moja godina, s tim
i takvim radom primaći će se veličanstveno djelo vašeg Maršala
TITA k savršenstvu, s tim i takvim radom bit će zadovoljene
sve žrtve podnesene za vašu sreću, s tim i takvim radom bit
će još jedanput posvećeni i za uvijek smireni grobovi vaših
palih heroja.

Bit ću presretna, budem li do godine, na svom polasku u vre-
mensku neizmjernost mogla utvrditi, da ste vi dobro izvršili
vaš zadatak.

Za sreću vaše mile Istre.

Za slavu i veličinu vaše divne **FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE
JUGOSLAVIJE!**

I za što veći napredak svega čovječanstva!

U to ime nek vam bude srećna ova moja godina, tisuće devet
stotina četrdeset i šesta!

K R A J !

MARE : Dobar zvršetak, a za početak ćemobenj govorit.
LUCE : I vam-jednemu i drugemu!
(Pozdravljaju se s Lucem i Meštreom).

Tranina: J. Sletk
Yucius: E. Leon
Meštreom: M. Sier
Ruce: M. Sletk
Mare:
Jucius Tranina: M. Sier
Venias: F. Sletk
1895: V. Sletk
1896: S. Sletk